

**Protokoll nr 6 fört vid äldrenämndens
sammanträde tisdagen den 14 juni 2016****Tidpunkt:**

Kl. 16.00-16.45

Plats:

Stadshuset, Stora kollegiesalen, plan 1

Paragrafer 1- 27, omedelbart justerade: § 12-14, § 16-17 och § 19

Justerat, den 21 juni 2016

Torun Boucher (V)
OrdförandeSofia Modigh (KD)
Vice ordförande**Närvarande:**

Se sid 2 i protokollet

Närvarande

Ledamöter

Torun Boucher (V), ordförande
Sofia Modigh (KD), vice ordförande
Mirja Räihä (S)
Bo Hansson (S)
Christopher Ödmann (MP)
Eivor Karlsson (MP)
Dennis Wedin (M)
Alexandra Östback (M)
Anita Lundin (M)

Ersättare:

Gisela Norrman (S), tjänstgörande
Magnus Grönlund (S), tjänstgörande
Else-Marie Bjellqvist (S)
Elena Gonzales (V)
Erik Vallström (Fi)
Yvonne Riddervik (M), tjänstgörande
Johan Frantz (M), tjänstgörande
Thomas Linn (M)
Niklas Källberg (FP)
Britt Westerlind (KD)
Alfred Askeljung (C)

Förhinder:

Ledamöterna Rana Carlstedt (S), Sven Britton (S), Elisabeth Bäckström (M) och Ann-Katrin Åslund (FP) samt ersättaren Halit Azizoglu (MP).

Tjänstgörande ersättare:

Gisela Norrman (S) för Rana Carlstedt (S), Magnus Grönlund (S) för Sven Britton (S), Yvonne Riddervik (M) för Elisabeth Bäckström (M) och Niklas Källberg (L) för Ann-Katrin Åslund (L).

Närvarande tjänstemän:

Förvaltningschefen Ann-Christine Hansson, avdelningscheferna Raili Karlsson, Karin Ekdahl Wästberg, AnnMarie Ståhl och Annelie Svensson samt nämndsekreteraren Barbara Ahlmark. I mötet deltog också Lina Hultman, borgarrådssekreterare vid äldre- och personalroteln (V) och Matilda Malmquist Glas, borgarrådssekreterare vid finansroteln (S).

§ 1 Genomgång av närvaro

Ordföranden Torun Boucher (V) öppnar sammanträdet.

Noteras närvarande ledamöter och ersättare. Ordföranden Torun Boucher (V) informerar om att ersättaren Erik Malm (MP) har slutat i äldrenämnden med datum den 13 juni 2016 eftersom kommunfullmäktige har valt honom till ordförande för överförmyndarnämnden för tiden från och med den 16 maj 2016. Ersättarplatsen för Miljöpartiet efter Erik Malm blev därmed vakant.

Ordföranden Torun Boucher (V) välkomnar den nya ersättare för (M) Thomas Linn och gratulerar Anita Lundin att hon har omvalts från ersättare för (M) till en ledamot för (M) i äldrenämnden.

§ 2 Val av justerare

Vice ordföranden Sofia Modigh (KD) utses att tillsammans med ordföranden Torun Boucher (V) justera dagens protokoll.

§ 3 Anmälan om protokollsjustering

Anmäls att äldrenämndens protokoll från den 17 maj 2016 har justerats den 23 maj 2016.

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs med godkännande till handlingarna.

§ 4 Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Inga frågor anmäls och dagordningen fastställs.

§ 5 Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare

Inga skrivelser från äldrenämndens ledamöter eller ersättare anmäls.

§ 6 Förvaltningschefens information

Avdelningschefen Raili Karlsson presenterar två ärenden till dagens sammanträde: § 11 Anhörig- och objektanställningar samt § 12 Rapport om äldreboendestredningen (ÄBU) och svarar på frågor från äldrenämnden.

§ 7 Yttrande över revisionskontorets årsrapport för äldrenämnden för år 2015

Revisionskontorets rapport dnr 3.1.2-74/2016

Dnr 140-495/2016

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till stadsrevisionen, revisorsgrupp 3, som sitt yttrande över årsrapporten.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-05-23.

Årsrapporten redovisar det samlade resultatet av revisionskontorets granskning av äldrenämndens verksamhet och ekonomi avseende 2015. Revisionskontoret bedömer i allt väsentligt att verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att kommunfullmäktiges uppsatta mål nås. Den interna kontrollen bedöms ha varit tillräcklig. Bokslut och räkenskaper bedöms också i allt väsentligt vara rättvisande och följer reglerna för god redovisningssed. Revisorerna tillstyrker att äldrenämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med instämmande av ersättaryttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C).

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 8 Remiss av Biblioteksplan 2016-2020

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 145-646/2016

Dnr 150-477/2016

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen ”Biblioteksplan 2016-2020”.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-05-23.

Kommunstyrelsen har till bl.a. äldrenämnden remitterat förslag till biblioteksplan 2016-2020 för yttrande senast den 31 augusti 2016. Kulturnämnden har tagit fram ett förslag till en ny biblioteksplan för Stockholms stad för tiden 2016-2020. Kulturnämnden framför att Stockholm växer och bibliotekens förmåga att kunna möta det ökande behovet blir allt viktigare. Den föreslagna biblioteksplanen är ett strategiskt, övergripande dokument, som innefattar stadens bibliotek. Biblioteksplanen utgår från en vision som uttrycks på följande sätt: ”Biblioteket tar människan makt över språk, fantasi och kunskap. Här är världen större”. Denna vision är nedbruten på följande fyra områden vilka som ska genomsyra hela biblioteksverksamheten: språk och berättelser, litteratur, bildning och demokrati.

Äldreförvaltningen delar biblioteksplanens syn på bibliotekens viktiga roll vad gäller språk, bildning, litteratur och demokrati och ser positivt på den roll som biblioteksverksamheten planeras ha under planperioden.

Äldreförvaltningen anser vidare att äldre personer, som generellt är vana biblioteksanvändare, borde uppmärksammas mer i planen. Tillgänglighet och trygghet i biblioteken är frågor som är viktiga för äldre liksom närheten i området. Detta för att biblioteken genom sin närvaro i stadsdelsnämnderna och sin funktion som mötesplats kan bidra till en tryggare stadsmiljö.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V), ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Christopher Ödmann m.fl. (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med stöd av ersättaryttrande från Erik Vallström (Fi).

I detta instämmer vice ordföranden Sofia Modigh (KD) och tjänstgörande ersättaren Niklas Källberg (L) med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) och de anmäler ett gemensamt särskilt uttalande.

Ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) yrkar bifall till eget förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) konstaterar att det finns två förslag till beslut: förvaltningens förslag till beslut som stöds av (V), (S), (MP), (KD) och (L) med instämmande av ersättaryttranden från (Fi) och C) och ett eget förslag till beslut från (M).

Ordföranden ställer förslagen till beslut mot varandra och finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag som stöddes av (V), (S), (MP), (KD) och (L) med instämmande av ersättaryttranden från (Fi) och (C).

Reservation från (M):

Ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

”Vi Moderaterna föreslog att äldrenämnden beslutar att

- Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut

- Att uppdra åt äldreförvaltningen att komplettera biblioteksplanen 2016-2020 enligt vad som anförs nedan:

Stadens bibliotek är mycket populära och fyller en viktig funktion för såväl unga som äldre. För att stadens bibliotek även framöver ska vara centrala i stadens kulturverksamheter och bland stockholmarna är det också viktigt att de upplevs som moderna och i takt med tiden. Det är därför positivt att staden, genom ett inkluderande arbetssätt, tagit fram en ny biblioteksplan för de kommande åren för att uppdatera verksamheterna. Vi vill dock gärna se att stadens biblioteksverksamheter även ska öka tillgängligheten genom förbättrade öppettider, tillgänglighetsanpassar fastigheterna för äldre, men också genom att bredda e-boksutlåningen. Man bör också undersöka möjligheten att utöka öppettiderna såväl morgon- som kvällstid för att fler ska kunna använda sig av verksamheterna.

Trots att det är en viktig fråga när vi diskuterar tillgängligheten till stadens bibliotek så lyser den med sin frånvaro i förslaget till ny biblioteksplan. Vi saknar även resonemang om hur Stockholms stad ska klara av att upprätthålla lag och ordning på stadens bibliotek. Under det senaste året har ett flertal av stadens bibliotekverksamheter fått stänga till följd av omfattande ordningsstörningar. Detta drabbar dessvärre vanliga stockholmare och biblioteksbesökare och försämrar tillgängligheten kraftigt. Moderaterna har länge drivit på för att staden ska kunna ta in ordningsvakter för att förebygga oroligheter och förhindra ordningsstörningar. Men ytterst handlar detta om individens ansvar för den gemensamma samhällsmiljön.”

Särskilt uttalande från (KD) och (L) med stöd av ersättaryttrande från (C):

” Det är positivt att en ny biblioteksplan nu äntligen presenteras. För oss kristdemokrater, liberaler och centerpartister är biblioteken ryggraden i bildningssamhället.

Vi håller med om mycket av det som presenteras i den nya biblioteksplanen, inte minst delarna om det ökade behovet av digitalisering på biblioteken. Den digitala utvecklingen är något positivt som bör bejakas. Moderna bibliotek ska maximera sitt läsfrämjande uppdrag i både det digitala och fysiska rummet.

Biblioteksplanen för 2016-2020 lämnar dock en del att önska. Ordningsproblemen och bristen på trygghet är en av de största utmaningarna för Stockholms bibliotek framöver, och vi hade gärna sett att biblioteksplanen på något sätt adresserade dessa problem och kom med förslag på hur de kan lösas. Stockholms bibliotek rapporterade under första halvåret 2015 lika många incidenter av våld, hot och trakasserier som under hela 2014 enligt siffror från kulturförvaltningen. Det handlar inte om bara folk som pratar ”för högt” utan också om reella hot och brott. Lika lite som vi ska acceptera att människor blir utsatta för våld, hot och trakasserier på torget kan vi naturligtvis göra det på biblioteket. Bibliotek ska vara trygga för alla, oavsett stadsdel. Hot och våld ska aldrig accepteras och bibliotekspersonal måste känna att de får ett fullgott stöd av arbetsgivaren i detta. Det är en självklarhet.

Biblioteken ska värna yttrandefriheten. Utbudet ska inte innebära inskränkningar utifrån ideologiska, politiska eller religiösa synpunkter. Den senaste tiden har det förts många diskussioner om censurens vara eller icke vara på biblioteken, exempel i närtid är

diskussionerna kring Tintin och Lilla Hjärtat. Censuren är bedräglig som politiskt verktyg då den gör våld på de principer som är det fria samhällets utgångspunkt, fria människors förmåga, rätt att ha fri tillgång till information och fritt uttrycka sina åsikter. Om detta skrivs ingenting i biblioteksplanen. För oss är det självklart att biblioteken finns till för att tjäna allmänheten genom fri tillgång till information – och att de ska göra det även fortsättningsvis. Kring demokrati, yttrandefrihet och åsiktsbildning hade vi därför önskat ett mer utförligt resonemang.

Likaså saknar vi en skrivning kring civilsamhällets roll i denna biblioteksplan. I en biblioteksplan värt namnet ska civilsamhället nämnas som en självklar samverkanspartner, vilket är fallet i verkligheten ute i biblioteken idag. Vi hade gärna sett ett utvecklande resonemang kring hur civilsamhällets roll i denna viktiga del av kulturpolitiken kan förstärkas.

För oss är det självklart att i en komplett biblioteksplan även värna om tillgängligheten i stadens samtliga bibliotek. Detta gäller för personer med funktionsnedsättning, för föräldrar med barnvagnar, för äldre med rullator eller i rullstol. Menar man allvar att man vill värna demokratin och stärka bibliotekens roll i detta så gäller det att inkludera samtliga medborgare genom en utmärkt tillgänglighet.

Många äldre som vistas på stadens äldreboenden har inte möjlighet att själva besöka biblioteken. Vi saknar ett inkluderande uppdrag till biblioteken att värna den uppsökande verksamheten i stadens äldreboenden. Åter en viktig aspekt av bibliotekens roll i värnandet av demokratin.”

§ 9 Remiss om motion av Ann-Katrin Åslund (L) om rätt till äldreboende

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 106-533/2016

Dnr 150-478/2016

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar den till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen av motion av Ann-Katrin Åslund (L) om rätt till äldreboende.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-05-23.

Kommunstyrelsen har remitterat till bl.a. äldrenämnden en motion av Ann-Katrin Åslund (L) om rätt till äldreboenden för yttrande senast den 31 augusti 2016.

Motionen föreslår att stadens riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg ändras så att äldre med omfattande behov av hemtjänst ska beviljas plats på särskilt boende när den äldre så önskar och när kostnaden för de beviljade hemtjänstinsatserna överstiger kostnaden för en plats på ett boende.

Äldreförvaltningen framför att inom ramen för servicehusutredningen 2014 genomfördes en granskning av beslut under mars och april 2014 samt avkunnade domar på överklagade beslut under 2013. Av de 101 fattade besluten avslogs 56 ansökningar. I avslagsgruppen hade 10 personer inga hemtjänstinsatser och 35 personer hade hemtjänst mellan 1-49 timmar/månad.

Under 2013 fattades 791 beslut av stadens stadsdelsnämnder gällande ansökan om boende på servicehus. 339 ansökningar avslogs medan 452 bifölls. 94 domar avkunnades på överklagade beslut. 17 domar gick mot nämndens beslut. I 77 ärenden godkände förvaltningsdomstolen förvaltnings beslut. Ingen av de sökande till servicehusboende under 2013 hade 135 tim/månad eller mer dvs. ingen hade den omfattningen av hemtjänstinsatser att de översteg brytpunkten för när hemtjänst i ordinarie boende är en mera kostsam insats än särskilt boende.

Äldreförvaltningen påpekar att när en utredning om särskilt boende görs är den enskildes behov och önskemål avgörande. Genom valfriheten som råder inom äldreomsorgen har den enskilde rätten att välja boende inom valfrihetssystemet.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V), ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Christopher Ödmann m.fl. (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med stöd av ersättaryttrande från Erik Vallström (Fi).

I detta instämmer vice ordföranden Sofia Modigh (KD) och ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) och de anmäler ett gemensamt särskilt uttalande.

Tjänstgörande ersättaren Niklas Källberg (L) yrkar bifall till eget förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) konstaterar att det finns två förslag till beslut: förvaltningens förslag till beslut som stöds av (V), (S), (MP), (KD) och (M) med instämmande av ersättaryttranden från (Fi) och (C) och ett eget förslag till beslut från (L).

Ordföranden ställer förslagen till beslut mot varandra och finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag som stöddes av (V), (S), (MP), (KD) och (M) med instämmande av ersättaryttranden från (Fi) och (C).

Reservation från (L):

Tjänstgörande ersättaren Niklas Källberg (L) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

”Vi Liberalerna föreslog att äldrenämnden beslutar att

- Att tillstyrka motionen
- Att därutöver anföra följande:

Vi tackar förvaltningen för svaret på motionen, bland annat för de statistiska uppgifter som redovisas. Vi drar dock andra slutsatser än förvaltningen från de fakta som redovisats. Om det stämmer som förvaltningen säger, att äldre med omfattande hemtjänst kan antas vilja bo kvar hemma, skulle ju den förändring som vi föreslår inte medföra några problem att införa.

Utdragbestyrkande

Den statistik som förvaltningen redovisar avser framför allt servicehus. Vår motion är inriktad på både servicehus och vård- och omsorgsboende. Vi tror att för gamla med mycket stora hemtjänstbehov är vård- och omsorgsboende den boendeform som kanske huvudsakligen är aktuell, och det är därför inte förvånande att det inte finns någon med över 135 timmars hemtjänst i månaden som har ansökt om servicehus. Det hade varit intressant att ta del av motsvarande statistik för vård- och omsorgsboende.

Att bevilja vård- och omsorgsboende eller servicehus när det inte medför någon merkostnad jämfört med kvarboende med hemtjänst tillämpas redan idag i Enskede-Årsta-Vantör. Det borde därför gå att tillämpa en sådan reform över hela staden.

Vi har en situation där mycket gamla människor i Stockholm fortfarande nekas plats på särskilt boende. Vi anser att förvaltningen egentligen inte anfört några vägande skäl mot vår föreslagna reform, och vi vidhåller därmed att äldre med mycket stora hemtjänstbehov bör få välja om de vill få de behoven tillgodosedda i ordinärt eller särskilt boende.”

Särskilt uttalande från (KD) och (M) med stöd av ersättaryttrande från (C):

”Som äldreförvaltningen skriver i sitt remissvar till denna motion om rätt till äldreboende visar de granskningar som äldreförvaltningen genomfört av ansökningar och beslut om särskilt boende samt meddelade domar att avslag generellt inte görs på ansökningar där den sökande har mera omfattande hemtjänstinsatser.

Med den av oss föreslagna äldreboendegarantin för alla äldre som är över 85 år och som önskar plats på ett äldreboende, berör motionens förslag endast 0,9 procent av Stockholms stads samtliga hemtjänsttagare då det motsvarar det antalet som är under 85 år och som har fler än 135 beviljade hemtjänsttimmar. Vi anser att det finns skäl att anta att dessa personer väljer att bo kvar hemma, och att motionärens förslag om rätt till äldreboende redan idag är tillfredsställt.”

§ 10 Remiss om Ändring av mandatperioder, sammansättning m.m. och ändring av instruktion för kommunstyrelsens pensionärsråd och stadsdelsnämndernas pensionärsråd

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 101-671/2016

Dnr 150-498/2016

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar den till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen av förslag till ändring av instruktioner för kommunstyrelsens pensionärsråd och instruktion för stadsdelsnämndernas pensionärsråd.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-04-29.

Kommunstyrelsen har remitterat till bl.a. äldrenämnden förslag till ändringar i instruktioner för kommunstyrelsens pensionärsråd och stadsdelsnämndernas pensionärsråd för yttrande senast den 29 augusti 2016.

Kommunstyrelsen föreslår att instruktionerna för kommunstyrelsens pensionärsråd och stadsdelarnas pensionärsråd ändras. Rörande kommunstyrelsens pensionärsråd föreslås att mandatperioderna förlängs från ettåriga till fyra år och att ersättningsplatser omvandlas till ledamotplatserna. Förslaget motiveras med att dagens regler innebär onödig administration.

Äldreförvaltningen ställer sig bakom kommunstyrelsens förslag.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare samt med stöd av ersättningsyttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 11 Remiss om Överflytt av ansvar för genomförande av centrala upphandlingar av vård- och omsorgsboenden samt hemtjänstutförare

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 152-232/2016

Dnr 150-532/2016

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar den till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen av förslag till överflytt av ansvar för genomförande av centrala upphandlingar av vård- och omsorgsboenden samt hemtjänstutförare.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-05-27.

Kommunstyrelsen har remitterat till bl.a. äldrenämnden förslag till överflytt av ansvar för genomförande av centrala upphandlingar av vård- och omsorgsboenden samt hemtjänstutförare för yttrande senast den 29 augusti 2016.

Remissen tar upp att i budget för 2016 har kommunstyrelsen fått i uppdrag att tillsammans med äldrenämnden ta fram ett förslag på hur ansvaret för centrala entreprenadupphandlingar av vård- och omsorgsboenden ska flyttas över till äldrenämnden.

Kommunstyrelsen ska i enlighet med budgeten även anta vägledande riktlinjer för äldrenämndens arbete med entreprenadupphandlingar.

I budget för 2016 anges dessutom att äldrenämnden övertar ansvaret för upphandling, förvaltning och uppföljning av avtal rörande äldreomsorg enligt LOV från kommunstyrelsen.

Det remitterade ärendet avser att fastställa formerna för hur ansvaret för centrala entreprenadupphandlingar av vård- och omsorgsboenden överförs till äldrenämnden från kommunstyrelsen inklusive ansvaret för nya och befintliga entreprenadavtal. Dessutom lämnas förslag på förändrat reglemente för äldrenämnden.

Vidare föreslås att det som framkommer i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande avseende upphandling och organisation av

centrala entreprenadupphandlingar av vård- och omsorgsboenden ska utgöra vägledning för äldrenämnden.

Äldreförvaltningen välkomnar inriktningen i budget 2016 och anser att förslaget om överflytt av ansvar för de centrala upphandlingarna innebär många positiva effekter. Äldrenämnden får på detta sätt ett helhetsansvar för samtliga stadsövergripande frågor som rör stadens äldreomsorg.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare samt med stöd av ersättaryttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Sofia Modigh (KD), ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och tjänstgörande ersättaren Niklas Källberg (L) anmäler ett gemensamt särskilt uttalande med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C).

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande från (KD), (M) och (L) med stöd av ersättaryttrande från (C):

”Centrala upphandlingar av vård- och omsorgsboenden samt hemtjänstutförare tillkom tidigt under mandatperioden 2006-2010 på Alliansens initiativ.

Att ansvaret för dessa upphandlingar nu övertas av äldrenämnden är en bra utveckling helt i linje med tidigare allianspolitik.

I sammanhanget vill vi kraftfullt betona att det är av största vikt att säkerställa att den samlade kompetensen på detta komplicerade område hålls ihop och inte splittras.”

§ 12 Anhörig- och objektanställningar inom hemtjänsten i Stockholm

Dnr 350-503/2016

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag att upphöra med anhörig- och objektanställningar inom hemtjänsten i Stockholms stad från och med 1 januari 2017.
2. Äldrenämnden godkänner att beslut om anställning av anhörig som anhörigvårdare ska fattas av enhetschef på beställarenhet enligt 4 kap 2 § Socialtjänstlagen (SoL).
3. Äldrenämnden godkänner att beslut om anställning av anhörigvårdare inte ska ingå i valfrihetssystemet. Den som anställs som anhörigvårdare ska vara anställd på PAN-avtal.
4. Äldrenämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige.
5. Äldrenämnden föreslår att kommunfullmäktige ger äldrenämnden i uppdrag att utreda hemtjänstersättningen när insatser utförs av anhörigvårdare.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-05-05.

Valfrihetssystemet i hemtjänsten har inneburit att Stockholms stad har goda möjligheter att tillgodose olika behov av språklig och kulturell kompetens. I vissa speciella fall har det tidigare varit nödvändigt att anhörig- eller objektanställda. Behoven kan dock idag oftast tillgodoses genom någon av stadens många utförare som har personal med den efterfrågade kompetensen, språket och de kulturella kunskaper som efterfrågas.

I takt med att allt fler svårt sjuka vårdas i hemmet har hemtjänstens arbete förändrats, det ställs allt högre krav på personalens kompetens och yrkeskunskap. Under åren har kraven på personalens kompetens, oavsett anställningsform, höjts i förfrågningsunderlaget vid upphandling av hemtjänstutförare för att säkerställa kvaliteten inom vården och omsorgen som staden erbjuder. Trots omfattande utbildningsinsatser inom äldreomsorgen har det varit svårt att höja utbildningsnivån inom hemtjänsten.

Av granskningen framgår att anhörig- och objektanställda oftast har tidsbegränsade anställningar och arbetar deltid, de saknar adekvat utbildning och har bristande kunskaper i svenska språket. De arbetar ensamma och träffar sällan ledning och annan personal. Dokumentationen av planering och genomförande av arbetet är ofta bristfällig. Av rapporteringen i ParaGå framkommer att såväl anhörig- som objektanställda ofta arbetar veckans alla dagar året runt. Arbetstidslagen följs således inte.

I budget 2016 tog kommunfullmäktige beslut om att nyanställning av anhörig- och objektanställningar i hemtjänst upphör från och med 1 januari 2016.

Äldreförvaltningen föreslår att anhörig- och objektanställning inte ska tillåtas i Stockholms stad. Vidare föreslår äldreförvaltningen stöd till de som har varit anhörig- och objektanställda i form av utbildningsinsatser.

En av de viktigaste frågorna inom äldreomsorgen idag är hur hemtjänsten kan utvecklas så att den blir en attraktiv arbetsmarknad. Den utredning som äldreförvaltningen genomfört "Utveckling av hemtjänst" (ÄN dnr 350-187/2016) visar att målet med utvecklingsarbetet inom hemtjänsten har varit att öka den enskildes inflytande, förbättra samverkan runt den enskildes behov samt att öka handlingsfriheten för hemtjänstpersonalen. Vidare är det viktigt att hemtjänstpersonalen kan tillmötesgå den enskildes dagsaktuella behov och önskemål. En förutsättning för detta är dock att personalen har den kompetens som krävs och är trygg i sin profession. Om hemtjänsten ska klara sitt uppdrag i framtiden krävs såväl kompetens som rimliga anställningsvillkor.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare samt med stöd av ersätтарыttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Sofia Modigh (KD), ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och tjänstgörande ersättaren Niklas Källberg (L) anmäler ett gemensamt särskilt uttalande med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C).

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande från (KD), (M) och (L) med stöd av ersättaryttrande från (C):

”I budget 2016 tog kommunfullmäktige beslut om att nyanställning av anhörig- och objektanställningar i hemtjänst inte skulle tillåtas från och med 1 januari 2016. Föreliggande tjänsteutlåtande från äldreförvaltningen redogör på ett förtjänstfullt sätt vad den påföljande utredningen av dessa anställningsformer kommit fram till.

Allt fler svårt sjuka äldre vårdas i hemmet vilket ställer förändrade och höga krav på personalens kompetens och yrkeskunskap. Alliansen i äldrenämnden delar förvaltningens slutsats att rekommendera äldrenämnden att besluta att upphöra med anhörig- och objektsanställningar inom hemtjänsten i Stockholms stad från och med den 1 januari 2017 samt att anställning av anhörigvårdare inte ska ingå i valfrihetssystemet. Vi ser positivt på att det fortsatt blir möjligt att en anhörig anställs som anhörigvårdare om synnerliga skäl föreligger och att detta sker efter beslut av enhetschef på beställarenhet. Det kan finnas önskemål som hemtjänsten inte kan tillgodose på exempelvis språkområdet.

Grundförutsättningen för ett sådant beslut är dock att den som ska anställas för uppdraget har adekvat kunskap och utbildning, samt förbinder sig att delta i gemensamma kvalitetsutvecklingsinsatser som staden eller annan leverantör anordnar.

När så sker ska det finnas tydliga krav från beställarsidan och en mycket god insyn i arbetet, vilket vi härmed kraftigt vill understryka. Det är viktigt att den äldre får omsorg av hög kvalitet även när det är en anhörig som står för vården.”

§ 13 Delrapport från Äldreboendeutredningen

Dnr 320-525/2016

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner Äldreboendeutredningens delrapport och överlämnar den till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-05-13.

I budget 2015 beslutade kommunfullmäktige att en utredning skulle göras för att tydliggöra hur behovet av olika bostäder för äldre ska tillgodoses.

Under 2015 tillsattes Äldreboendeutredningen inom stadsledningskontoret. Utredningen har letts av en styrgrupp med biträdande stadsdirektören som ordförande. I styrgruppen har i övrigt ingått fyra stadsdelsdirektörer representerande var sin region, direktören för äldreförvaltningen samt VD för Micasa fastigheter i Stockholm AB.

Äldreboendeutredningens delrapport, *bilaga 1*, omfattar en nulägesbeskrivning av boenden som finns att tillgå för äldre, behovsutvecklingen inom äldreomsorgen, en analys samt förslag som syftar till att tillgodose behovet av bostäder för äldre.

Ett av huvudförslagen i utredningen är att staden ska erbjuda tre boendeformer för äldre -*trygghetsboende med aktivitetscenter, servicehus och vård- och omsorgsboende*.

Enligt utredningens förslag bör inriktningen vara att dagens seniorboenden och trygghetsboenden, ca 1 500 lägenheter, omvandlas till trygghetsboenden med aktivitetscentra.

Omvandlingen av trygghetsboende föreslås påbörjas under 2017 och omvandlingen av seniorboenden 2018. Stadsdelsnämnderna ska ansvara för de aktivitetscentran som ska finnas i boendena.

Aktivitetscentrats primära uppgift är att ordna aktiviteter för de boende och i övrigt arbeta för att skapa en social gemenskap i boendet. Utredningens föreslår också att äldrenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna och stadsledningskontoret får i uppdrag att utreda vilka andra fastigheter som kan vara lämpliga

att omvandlas till den nya boendeformen, trygghetsboende med aktivitetscentra.

I utredningen lämnas också förslag på hur tillgängligheten i bostäder i det ordinära bostadsbeståndet ska öka och hur informationen kring boende för äldre kan förbättras.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag. Enligt äldreförvaltningens uppfattning är det dock angeläget att en kostnadsanalys genomförs i samarbete med stadsdelsnämnderna innan arbetet med omvandling av befintliga senior- och trygghetsboenden påbörjas. Äldreförvaltningen anser också att Micasa bör vara delaktig i utredningen av vilka övriga fastigheter inom Micasas fastighetsbestånd som kan vara lämpliga att omvandla till trygghetsboende med aktivitetscentra.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V), ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Christopher Ödmann m.fl. (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med stöd av ersättaryttrande från Erik Vallström (Fi).

I detta instämmer vice ordföranden Sofia Modigh (KD) och ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) och de anmäler ett gemensamt särskilt uttalande.

Tjänstgörande ersättaren Niklas Källberg (L) yrkar bifall till eget förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) konstaterar att det finns två förslag till beslut: förvaltningens förslag till beslut som stöds av (V), (S), (MP), (KD) och (M) med instämmande av ersättaryttranden från (Fi) och (C) och ett eget förslag till beslut från (L).

Ordföranden ställer förslagen till beslut mot varandra och finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag som stöddes av (V), (S), (MP), (KD) och (M) med instämmande av ersättaryttranden från (Fi) och (C).

Reservation från (L):

Tjänstgörande ersättaren Niklas Källberg (L) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

Utdragbestyrkande

”Vi Liberalerna föreslog att äldrenämnden beslutar att

- godkänna äldreboendeutredningens delrapport
- överlämna äldreboendeutredningens delrapport till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige i enlighet med vad som nedan anförs:

I budget för 2015 lovade den rödgrönrosa majoriteten: ”Staden ska hjälpa alla över 85 år med ett tryggt äldreanpassat boende, till exempel bostadsanpassning eller byte till lägenhet som är tillgänglig. Bedömningen av rätt till servicehus och vård- och omsorgsboende ska också bli mer generös, för att tillgodose dessa behov.”

De förslag som den här utredningen presenterar kommer inte att uppnå det målet. Förslagen kommer inte att leda till att fler äldre i Stockholm får plats på ett boende. För det skulle det krävas en generösare biståndsbedömning och att fler boenden byggs.

Först och främst välkomnar Liberalerna en höjning av servicenivån på stadens trygghets- och seniorboenden. Vi välkomnar också att man genom att omvandla alla trygghets- och seniorboenden till trygghetsboenden med aktivitetscentra gör stadens erbjudande av boendeformer mer lättöverskådligt.

Med det sagt finns det ett antal oklarheter och brister i utredningens förslag. Det är oklart exakt vad de föreslagna aktivitetscentrana ska göra. Även om det exakta utbudet naturligtvis inte kan specificeras i detalj hade vi gärna sett att det hade varit tydligare var ambitionsnivån ska ligga. Vi ser med stor oro på skrivningarna om att bemanning ska vara garanterad endast på vardagarna. Det är på helgerna, framför allt under storhelger och sommaren, som ensamheten är som mest påtaglig och behovet av aktiviteter som störst.

Aktivitetscentrana bör som regel vara tillgängliga för alla äldre, även de som inte bor på trygghetsboendet. Ett större brukarunderlag kan också göra att det är motiverat att ha aktivitetscentra även på mindre boenden. Vi vill också betona vikten av att frivilligorganisationer involveras i aktivitetscentrana.

Liberalerna välkomnar att trygghetsboenden med aktivitetscentra och servicehus tas in i stadens äldreboendeplanering, något som vi efterlyste vid årets boendeplaneringsärendet. Vi vill varna för en utveckling där antalet boendeplatser, såväl inom servicehus som

Utdragbestyrkande

vård- och omsorgsboenden, minskar snabbare än beräknat. Exempel är Vintertullen på Södermalm och planer under utredning på omstrukturering i Enskede-Årsta-Vantör. Det kan inte tas för givet att Stockholm kommer att ha platser som motsvarar behoven.

Vi ser med oro på förslaget om att inskränka målgruppen för servicehusen till de äldre som har ett omvårdnadsbehov. Det är oklart vad detta innebär i praktiken och hur många av de boende som har ett omvårdnadsbehov. Vi konstaterar att förslaget inte innebär att de många äldre som idag får avslag på sin ansökan om servicehus bereds plats, utan snarare tvärtom. Även uppdraget till Micasa att utreda vilka andra fastigheter som eventuellt kan omvandlas till trygghetsboende med aktivitetscenter tolkar vi som ett sätt att dra ner på servicehusplatser. Vi vill för övrigt anföra att den sociala samvaron på servicehusen sannolikt underlättas om det även finns ett inslag av något friskare äldre.

Stockholms stad kommer att ha långt kvar till målet om att alla över 85 år har rätt till ett tryggt och anpassat boende. Det kommer att krävas stora investeringar för att bygga fler boenden och en politik där man gör det lättare, inte svårare, att få plats. De föreslagna trygghetsboendena med aktivitetscentra utgör ett steg i rätt riktning men är långt ifrån någon universallösning. Servicehusen kommer fortfarande att spela en viktig roll i Stockholms äldreomsorg, och Liberalerna vidhåller att alla över 85 år som så önskar bör få plats på servicehus.

Vi menar också att alla äldre med omfattande hemtjänstinsatser som så önskar bör få plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende, om detta kan ske utan merkostnad. Stockholms äldre måste få större frihet att välja mellan olika former av boende, och på ett enklare sätt kunna beviljas det boende de behöver.”

Särskilt uttalande från (KD) och (M) med stöd av ersättaryttrande från (C):

”I budget för 2015 lovade den rödgrönrosa majoriteten: ”Staden ska hjälpa alla över 85 år med ett tryggt äldreanpassat boende, till exempel bostadsanpassning eller byte till lägenhet som är tillgänglig. Bedömningen av rätt till servicehus och vård- och omsorgsboende ska också bli mer generös, för att tillgodose dessa behov.”

De förslag som den här utredningen presenterar kommer inte att uppnå det målet. Förslagen kommer inte att leda till att fler äldre i

Stockholm får plats på ett boende. För det skulle det krävas en reformerad och generösare bostadsbedömning samt att fler boenden byggs. Det är övergripande önskvärt att det finns en hög tillgänglighet av anpassade boenden.

Först och främst välkomnar vi en höjning av servicenivån på stadens trygghets- och seniorboenden. Vi välkomnar också att man genom att omvandla alla trygghets- och seniorboenden till trygghetsboenden med aktivitetscentra gör stadens erbjudande av boendeformer mer lättöverskådligt. Kommunikationen om vilka typer av boenden som finns behöver bli bättre.

Med det sagt finns det ett antal oklarheter och brister i utredningens förslag. Det är oklart exakt vad de föreslagna aktivitetscentren ska göra. Även om det exakta utbudet naturligtvis inte kan specificeras i detalj hade vi gärna sett att det hade varit tydligare var ambitionsnivån ska ligga. Vi ser med stor oro på skrivningarna om att bemanning ska vara garanterad endast på vardagarna. Det är på helgerna, framför allt under storhelger och sommaren, som ensamheten är som mest påtaglig och behovet av aktiviteter som störst.

Det specificeras att det är stadsdelarna som ska ansvara för de föreslagna aktivitetscentren, men det är alldeles för otydligt hur innehållet ska erbjudas. Det är relevant inte bara ur ett kvalitetsperspektiv utan även ekonomiskt. Redan idag visar många stadsdelar på underskott inom äldreomsorgens egna verksamheter. Att upphandla aktiviteterna efter tydliga centrala riktlinjer är grundläggande för att hålla koll på kostnaden och skapa ett likvärdigt innehåll över hela staden. Vi vill kring detta särskilt betona vikten av att frivilligorganisationer involveras i aktivitetscentren.

Aktivitetscentren bör som regel vara tillgängliga för alla äldre, även de som inte bor på trygghetsboendet. Ett större brukarunderlag kan också göra att det är motiverat att ha aktivitetscentra även på mindre boenden.

Stockholms stad kommer att ha långt kvar till målet om att alla över 85 år har rätt till ett tryggt och anpassat boende. Det kommer att krävas stora investeringar för att bygga fler boenden och en politik där man gör det lättare, inte svårare, att få plats. De föreslagna trygghetsboendena med aktivitetscentra utgör ett steg i rätt riktning men är långt ifrån den enda lösningen.

Genom införandet av trygghetsboenden med aktivitetscenter kommer med stor sannolikhet behovet av servicehus att minska.

På sikt vore det önskvärt om trygghetsboenden med aktivitetscenter kunde ersätta boendeformen ”servicehus” och att äldre med mer omfattande vårdbehov istället får plats på vård- och omsorgsboenden. Därför tycker vi det är mycket viktigt att staden

i sin boendeplanering tar höjd för att på sikt utöka antalet vård- och omsorgsboenden.

För att det ska bli tydligt vilket syfte de olika boendeformerna har bör en målbeskrivning beslutas om i äldrenämnden för varje boendeform. Något som även bör ingå i arbetet är frågan om korttidsboenden och hur äldre som uppsökt sjukvård på ett smidigt sätt bör få hjälp att hitta rätt boendeform om ens hälsotillstånd har försämrats.

Det är otydligt i delrapporten om dessa förändringar endast ska gälla verksamheter i egen regi, eller samtliga driftformer. Om endast en del av Stockholms boenden ska anpassas, går det emot äldreboendeutredningens övergripande syfte att tydliggöra funktionen för respektive boendeform. Om detta ska gälla även för fristående verksamheter krävs större tydlighet kring kommunens åtagande att finansiera aktivitetscenter. Kommer exempelvis ersättningsnivåerna att påverkas – och har man som fristående aktör rätt att säga nej?

Vi kommer med stort intresse att ta del av förvaltningens slutrapport om äldreboendeutredningen och kommer i samband med det att lämna våra övriga och slutgiltiga synpunkter.”

§ 14 Fördelning av platser för utbildning av baspersonal genom stimulansmedel

Dnr 340-77/2016

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden beslutar, under förutsättning att kommunstyrelsen ger äldrenämnden i uppdrag att fördela stimulansmedel i enlighet med tjänsteutlåtandet ”Fördelning av Socialstyrelsens stimulansmedel för kunskapssatsning inom äldreomsorgen”, (dnr 340-77/2016), att fördela platser enligt följande tabell:

Företagsnamn	Grundkurs 650 p	Påbyggnads- kurs 750 p	Totalt
AB Jessys Assistans	3	1	4
AdeoCare AB	6		6
Aros Omsorg AB	3		3
Bibbis Assistans AB	2		2
Bonita AB	3		3
First Class FCC Hemtjänst AB	3		3
HS trygg tillvaro AB	3		3
I Din Tjänst AB	1		1
Livis Omsorg	7		7
Nordisk Hemservice AB	13	3	16
NSS hemtjänst o assistans AB	4		4
Olivia Hemtjänst	5		5
Regal Vård & Omsorg AB	2		2
Shanar Vård Och Omsorg AB	1		1
Splendida AB	4		4
Svanen Hemtjänst AB		1	1
Veritas Omsorg AB	9		9
Vårililjan AB	7		7
Homsan AB	1	4	5
Total	78	9	87

2. Äldrenämnden uppdrar åt förvaltningen att återkomma med ett förslag på fördelning av resterande medel.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-06-09.

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att under 2016 fördela stimulansmedel till kommuner för att ge verksamheter inom äldre och funktionshinderområdet bättre förutsättningar att öka kunskaperna genom olika kompetensutvecklingsinsatser.

Socialstyrelsens stimulansmedel på 6 500 000 kronor har avsatts för basutbildning för vård- och omsorgspersonal inom privat hemtjänst som är upphandlad enligt Lagen om Valfrihet (LOV). Äldreförvaltningen tillhandahåller utbildningarna hos givna utbildningsanordnare och de privata utförarna har ansökt om plats med sista ansökningsdag 1 juni 2016. Förvaltningen har förberett för c:a 160 utbildningsplatser och ansökningarna motsvarar 78 platser för grundläggande utbildning i vård- och omsorg om 650 p och 9 platser för påbyggnadsutbildning.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare samt med stöd av ersättaryttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 15 Anslutning till Nationell patientöversikt (NPÖ) som konsument av information

Dnr 350-509/2016

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande med en redovisning av anslutning till Nationell patientöversikt (NPÖ) som konsument av information.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-05-20.

Nationell patientöversikt, NPÖ, är en tjänst som tagits fram av Inera och som syftar till att göra det möjligt utifrån gällande lagar och förordningar dela och ta del av patientinformation mellan huvudmän och vårdgivare. Stockholms stad har i början på februari 2016 skrivit ett avtal med Inera och anslutit hela staden, som huvudman för hälso-och sjukvården, till konsumenter i NPÖ. När vårdgivaren planerar ett införande som konsument så behöver rutiner tas fram kring till exempel samtycke, behörighetstilldelning, logghantering och granskning. När nya stödsystem införs måste man alltid revidera arbetsätten lokalt och anpassa riktlinjerna. Äldreförvaltningen har därför i samverkan med MAS/MAR reviderat och tagit fram riktlinjer för användandet av NPÖ och logghantering.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare samt med stöd av ersättaryttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 16 Utredning – Äldre personer med eller utan missbruk som lever i hemlöshet eller som riskerar att bli hemlösa

Ärendet framtaget tillsammans med socialförvaltningen (dnr 3.1.2-390/2015)

Dnr 330-390/2016

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner utredningen ”Äldre personer med eller utan missbruk som lever i hemlöshet eller som riskerar att bli hemlösa” och dess förslag.
2. Äldrenämnden överlämnar ärendet med förslagen till beslut till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-05-31.

Socialförvaltningen och äldreförvaltningen fick i budget 2015 i uppdrag av sina respektive nämnder att i samarbete med stadsdelsförvaltningarna inventera stadens arbete med äldre, 65 år och däröver, i hemlöshet och kartlägga gruppens omfattning. Ansvarsgränserna mellan äldreomsorg och individ- och familjeomsorg är inte tydliga och äldre hemlösa med eller utan missbruk och/eller socialpsykiatrisk problematik hamnar ofta mellan stolarna och därför inbegrep uppdraget att även tydliggöra ansvarsfördelningen för målgruppen. Vidare skulle ett förslag till förebyggande arbete utarbetas för att minska hemlösheten bland äldre.

Utredningens som har genomförts innehåller en inledande del som beskriver stadens organisation, ansvarsfördelning och styrdokument gällande personer 65 år och äldre generellt. Därefter beskrivs allmänt om äldre i hemlöshet och vilka stödinsatser som finns i staden idag och vad som har gjorts hittills för att främja arbetet med målgruppen.

I utredningen lämnas förslag på åtgärder för att förbättra situationen för och arbetet med hemlösa personer 65 år och äldre.

Genom de föreslagna åtgärderna ges individ- och familjeomsorgen och äldreomsorgen en gemensam plattform och utgångspunkt i arbetet med målgruppen personer 65 år och äldre som lever i hemlöshet. Det finns stora utmaningar inom området och det är därför av vikt att arbetet sker i samverkan inom stadsdelsförvaltningarna.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare samt med stöd av ersätтарыttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 17 Förslag till Program för stöd till anhöriga 2017-2020

Ärendet framtaget tillsammans med socialförvaltningen (dnr 3.1.1-244/2016)

Dnr 540-499/2016

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningarnas gemensamma förslag till program för stöd till anhöriga.
2. Äldrenämnden överlämnar ärendet till kommunfullmäktige.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-05-20.

Stockholms stads program för stöd till anhöriga för åren 2012-2016 fastställdes av kommunfullmäktige i februari 2013. Då detta program upphör 2016-12-31 har ett förslag till nytt program för stöd till anhöriga tagits fram tillsammans av äldreförvaltningen och socialförvaltningen i samarbete också med en referensgrupp av anhörigkonsulenter. Förslaget till det nya programmet har tagit utgångspunkt i stadens ”Vision 2040 – Ett Stockholm för alla”.

Programmet lyfter fram de skyldigheter socialtjänsten har gällande anhöriga.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare samt med stöd av ersättaryttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och tjänstgörande ersättaren Niklas Källberg (L) anmäler ett gemensamt särskilt uttalande med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C).

Beslutsgång

Utdragbestyrkande

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande från (M) och (L) med stöd av ersättaryttrande från (C):

”Enligt en undersökning från Socialstyrelsen (Anhöriga som ger omsorg till närstående -Fördjupad studie av omfattning och konsekvenser, 2014) är anhöriga som ger omsorg relativt jämnt fördelade på kön, men kvinnor överväger bland de yngre omsorgsgivarna (18-44 år). Det är också gruppen 18-30 år som framför allt påverkas negativt av att ge omsorg, inte minst vad gäller den ekonomiska situationen. Att i unga år behöva ta ett omsorgsansvar kan ge livslånga effekter på inkomster, pension och möjligheter på arbetsmarknaden.

Den svenska välfärdsstaten bygger på grundtanken att den vuxna individens relation med familj, släkt och vänner så långt som möjligt ska bygga på frivillighet och likställighet. Varje person ska, oavsett familjesituation eller social bakgrund, kunna välja att forma sitt eget liv.

Att ge alla anhöriga ”en bra livssituation och möjlighet att forma sina egna liv” torde i många fall innebära att de anhöriga avlastas sitt omsorgsansvar och får större möjligheter att ägna sig åt utbildning eller försörjning. En politik för anhöriga måste därför ta ett helhetsgrepp på vilket ansvar för omsorgen det är rimligt att anhöriga tar, och vilket ansvar som bör åligga det allmänna.

Därför är det högst förvånande att förslaget till program för stöd till anhöriga i princip helt saknar ett jämställdhetsperspektiv, i synnerhet med tanke på att Stockholms styrande majoritet har väldigt höga ambitioner på jämställdhetsområdet. Programmet tar sin utgångspunkt i att stödja den anhöriga omsorgsgivaren i denna roll, vilket självklart är en i sig lovvärd ambition. Skulle programmet tydligare påverkas av insikten om den ojämställda fördelningen av omsorgsgivandet hos personer i arbetsför ålder, och dess konsekvenser, skulle sannolikt förslagen skarpas syfta till att avlasta de anhöriga från sitt omsorgsansvar, eller hjälpa dem balansera detta med ett vardagsliv i utbildning eller arbete.”

§ 18 Uppföljning av stadens lex Sarah-rapportering

Ärendet framtaget tillsammans med socialförvaltningen (dnr 3.1.2-254/2016)

Dnr 410-515/2016

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner för sin del redovisningen av inkomna lex Sarah-rapporter under 2015.
2. Äldrenämnden överlämnar redovisningen av stadsdelsnämndernas, äldrenämndens, socialnämndens, arbetsmarknadsnämndens och utbildningsnämndens rapportering av inkomna lex Sarah-rapporter till kommunfullmäktige.
3. Ärendet överlämnas för kännedom till stadsdelsnämnderna.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-05-25.

Den första juli 2011 infördes nya bestämmelser om lex Sarah i socialtjänstlagen (7 kap 6 § och 14 kap 1-7 §§ SoL) och i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (och 23 e § och 24 a-g §§ LSS) rörande rapporteringsskyldigheten som omfattar även missförhållanden eller påtagliga risker för missförhållanden som rör den som "kan komma ifråga" för socialtjänstens insatser. I juni 2013 antog kommunfullmäktige i Stockholms stad riktlinjer för lex Sarah som gäller för alla nämnder som bedriver socialtjänstverksamhet och verksamhet enligt LSS (Dnr 1025-1033-2012). Socialförvaltningen och äldreförvaltningen fick samtidigt i uppdrag att årligen sammanställa, och till kommunfullmäktige rapportera, inkomna lex Sarah rapporter och anmälningar till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Socialförvaltningen och äldreförvaltningen har genom en enkät till samtliga berörda nämnder följt upp rapporterade missförhållanden enligt bestämmelserna om lex Sarah under 2015 och redovisar resultat i föreliggande tjänsteutlåtande. Jämfört med 2014 har det totala antalet rapporter om missförhållanden ökat, både i verksamhet i stadens egen regi och i enskild regi. Ökningen har

främst skett inom äldreomsorgen och inom verksamhetsområdet barn och ungdom.

Förvaltningarna vill poängtera att arbetet enligt lex Sarah är en del i det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet är att komma till rätta med brister i den egna verksamheten och förhindra att liknande missförhållanden uppkommer igen. Det är därför viktigt att identifiera bakomliggande orsaker till missförhållandet på systemnivå.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare samt med stöd av ersätтарыttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 19 Konsulttjänster till utvecklingsarbetet ”Tryggt mottagande i hemmet”

Dnr 240-480/2016

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner tjänsteutlåtandet.
2. Äldrenämnden uppdrar åt förvaltningschefen Ann-Christin Hansson att teckna tilldelningsbeslut med vinnande anbud.
3. Äldrenämnden delegerar till förvaltningschefen Ann-Christine Hansson rätten att förvalta avtalet och vid behov förändra eller avsluta avtalet med det vinnande anbudet.

Paragrafen justeras omedelbart

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-05-13.

Äldreförvaltningen har fått ett uppdrag i budget 2016 att skapa en trygg och hållbar hemgång för den äldre vid utskrivning från slutenvården. För att kunna genomföra detta införs ett nytt arbetssätt. För att kunna följa upp införandet av ett nytt arbetets sätt bör detta utvärderas kontinuerligt.

Förvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner upphandling av konsulttjänster för analysarbetet i samband med införandet av Tryggt mottagande i hemmet.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare samt med stöd av ersättaryttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 20 Anmälan om beviljade medel till förstudie i projektet om digitalt arbetsplatslärande (DIAL)

Dnr 330-530/2016

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner anmälan och lägger den till handlingarna.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-05-24.

Äldreförvaltningen tillsammans med socialförvaltningen har beviljats en förstudie för att undersöka möjligheterna hur man kan skapa förutsättningar för att använda former för arbetsplatslärande som kan stödjas av digital teknik. Förstudien ska även beskriva hur digital teknik, digitala utbildningar och utbildningsmaterial ska bli attraktiva och tillgängliggöras för medarbetare och chefer, t.ex. genom kopplingar mellan förvaltningarnas samarbetsytor / webbplatser för utbildningar och stadens utbildningsportal, samt inventera behov av befintliga och önskade kurser som kan utgöra ”e-learning” moduler.

Förstudien finansieras av stadsledningskontorets avdelning för Digital förnyelse och ska pågå under nio månader. Resultatet av förstudien förväntas mynna ut i en ansökan om ett större genomförandeprojekt.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare samt med stöd av ersätтарыttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 21 Anmälan om ekonomisk månadsrapport med årsprognos för äldrenämnden för maj 2016

Dnr 122-81/2016

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner anmälan och lägger den till handlingarna.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-06-13.

Enligt anvisningar från stadsledningskontoret ska varje nämnd ta fram en månatlig ekonomirapport med årsprognos för att kunna följa ekonomins och verksamhetens utveckling. Det ekonomiska läget för äldrenämnden ser sammanfattningsvis stabilt ut. Prognosen för året är 225,5 mnkr i kostnader och 56,2 mnkr i intäkter, vilket innebär ett netto om 169,3 mnkr. Budgeten rymmer beslutade effektiviseringar om 1,6 mnkr samt kostnadsminskningar om 6,6 mnkr avseende ungdomsvårdar och äldreombudsmannafunktionen som förs över till kommunstyrelsen samt kostnadsneutralisering av personalförsäkringspålägget.

Äldreförvaltningen prognostiserar ett nollresultat för 2016.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V) med instämmande av övriga ledamöter och tjänstgörande ersättare samt med stöd av ersättaryttranden från Erik Vallström (Fi) och Alfred Askeljung (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag till beslut.

§ 22 Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) från sammanträde den 7 juni 2016

Föreligger protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd från sammanträde den 7 juni 2016.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

§ 23 Anmälan av KPR:s yttrande över remissen "Rapport om utveckling av hemtjänst" (dnr 150-464)

Utgår med anledning av att det saknas yttrande från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) över den remissen.

§ 24 Anmälan av protokoll från rådet för funktionshinderfrågor gemensamt för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden från sammanträde den 9 juni 2016

Föreligger protokoll från socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor från sammanträde den 9 juni 2016.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

§ 25 Anmälan av inkommen skrivelse från nätverket Gemensam välfärd Stockholm "Rapport om utveckling av hemtjänst dnr 350-187/2016"

Föreligger en inkommen skrivelse (dnr 252-533/2016) från ett nätverk Gemensam välfärd Stockholm "Rapport om utveckling av hemtjänst".

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

§ 26 Anmälan av postlista för tiden 1 – 31 maj 2016

Föreligger äldreförvaltningens postlista för maj 2016.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

§ 21 Övriga frågor

Inga frågor anmäls och ordföranden Torun Boucher (V) avslutar sammanträdet.

Ordföranden Torun Boucher (V) informerar om att i samband med att äldrenämnden godkände på föregående sammanträde om sommaravslutningen är nämnden välkommen strax efter sammanträdet till Stadshusets källare.

Första nämndsammanträde efter sommaruppehållet kommer att äga rum tisdagen den 20 september 2016.

Vid protokollet

Barbara Ahlmark, nämndsekreterare